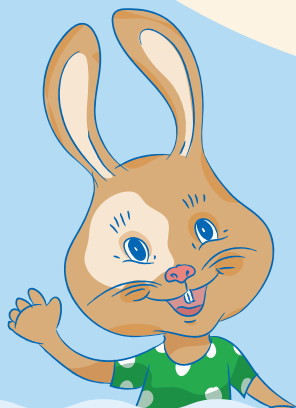

FHille

– för en god skolstart

 folkhälsan

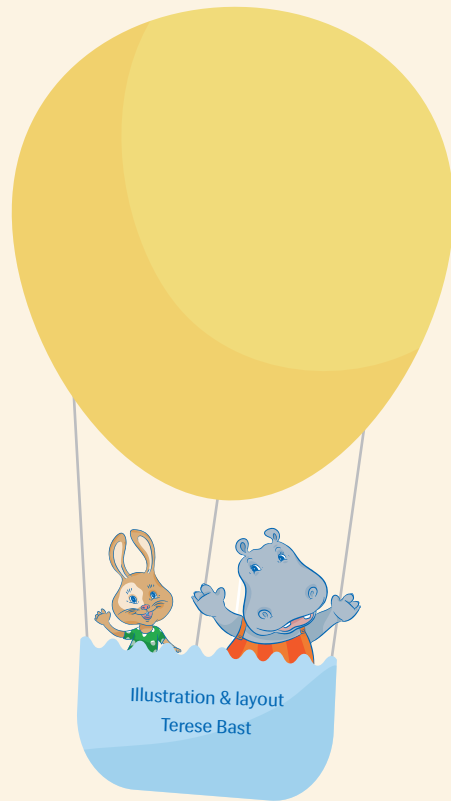

Tema

JAG OCH MIN FAMILJ

Det här temat handlar om:

- Barnets familj och släkt
- Styrkor, vanor och traditioner i familjen
- Olika familjer

Avsnitt 1	Avsnitt 2	Avsnitt 3
Lek 1 Vårt släktträd Ni samtalar utgående från frågorna till Hopps hälsning och fyller i ett släktträd. HF ES	Lek 1 Hur gör vi? Ni läser dikter och jämför dem med hur det brukar vara hemma. HF ES	Lek 1 Olika familjer Ni läser boken och pratar om Vesta-Linnéas och andras familjer. HF
Lek 2 Bokstäver i familjen Ni tar reda på första bokstaven i era namn. BK FM	Lek 2 Styrkor i familjen Ni bläddrar bland styrkorterna och funderar på vilka styrkor ni har. OF	Lek 2 Familjebygge Ni skapar med hjälp av ritade bilder familjer som ni känner. ES OF
Lek 3 Fiskaren Ni skriver era namn på lappar, pysslar ett metspö och leker en fiskelek med dem. BK FM	Lek 3 Fritid och traditioner Ni samtalar om sådant som familjen brukar göra på fritiden. ES	Lek 3 Fantasifamilj Ni pysslar ihop en påhittad familj och fantiserar om familjens vardag. ES OF
Lek 4 Familjefoto Ni tittar på foton tillsammans. ES	Lek 4 Önskemål och trolleri Ni leker att ni trollar fram er framtid. ES FM	Lek 4 Yrken och jobb i familjen Ni samtalar om vad föräldrar och andra familjemedlemmar jobbar med. FM BK

Läsförberedande färdigheter

Under småbarnsåren och åren inför skolstarten utvecklas viktiga språkliga färdigheter som lägger grunden för barnets lärande och en god läs- och skrivutveckling. En förutsättning för att barnet ska knäcka läskoden är att dessa färdigheter fått tillräckligt med näring, stimulans och tid att utvecklas. Centrala läsförberedande färdigheter är fonologisk medvetenhet, bokstavskunskap, hörförståelse och ordförråd, där vi även räknar in snabb benämning. Därtill betonas vikten av expressivt språk, eftersom förmågan att uttrycka sig är central för lärande och social samhörighet.

I samband med varje lek eller aktivitet i det här häftet har vi synliggjort vilka av dessa som särskilt övas i den. Ofta övas många färdigheter parallellt, men vi lyfter fram de mest centrala.

FM

Fonologisk medvetenhet – FM

Språklig medvetenhet handlar om förmågan att skilja på språkets form och betydelse. Språklig medvetenhet innebär exempelvis att särskilja orden i en mening, rimma och lyssna på längden på ord. Fonologisk medvetenhet är den del av den språkliga medvetenheten som fokuserar på språkets ljudstruktur. Eftersom läsning och skrivning bygger på att kunna särskilja och sammankoppla språkljud (fonem) är fonologisk medvetenhet en särskilt viktig förutsättning för läsinlärningen. Därför är det speciellt värdefullt att öva upp just den – kom ändå ihåg att hålla motivationen uppe genom att anpassa och göra det lekfullt för barnen.

BK

Bokstavskunskap – BK

Bokstavskunskap, dvs. att lära sig kopplingen mellan bokstavens form och dess ljud, är en nödvändig förutsättning för läsinlärningen. För läsutvecklingen är det viktigt att du fokuserar på hur bokstaven låter, inte dess namn. En del barn samlar nästan obemärkt kunskap om bokstäverna, deras namn och ljud då de får titta i böcker, se bilder av och tala om bokstäver. Andra barn behöver många upprepningar och medveten övning under en lång tid. Därför är det nyttigt att stimulera bokstavskunskapen på varierande, roliga och mångsidiga sätt i samband med annan verksamhet.

HF

Hörförståelse – HF

Hörförståelsen utvecklas som en del av språkförståelsen från första början av språkutvecklingen. Barnets hörförståelse av berättelser och högläsning har ett starkt samband med barnets läsförståelse under hela grundskoletiden. Läsförståelsen å sin sida är mycket central för all inlärning. Både hör- och läsförståelse bygger på språkförståelse över lag, men också på förmågan "att läsa mellan raderna". Förutom att förstå det som står "på raderna", behöver barn utveckla förmågan att tolka och dra slutsatser, koppla det de hör till sina egna upplevelser och bakgrundskunskaper. Ett utmärkt sätt att utveckla de här förmågorna är dialogisk högläsning där barn och vuxna tillsammans diskuterar och funderar över det man läser.

OF

Ordförråd – OF

Ordförrådet är en grundläggande byggsten i vår språkförståelse som påverkar barnets förutsättningar att förstå instruktioner, samtal och högläsning, men också att uttrycka sig själv. Barn behöver kunna tala både om sådant som finns "här och nu" och om mer abstrakta fenomen. Barn utvecklar sitt ordförråd utifrån de ord de erbjuds. Vår uppgift blir därför att servera en bred palett av ord. Då ca 80% av vårt ordförråd kommer från skriven text, är det givet att högläsning är ett ypperligt sätt att introducera nya, mångsidiga ord för barn. Förutom att läsa upp texten, behöver vi också tala om orden och fundera på vad de betyder och hur de används. För att lära sig ett ord behöver barnet nämligen ha många "krokar" i minnet. Visuellt stöd är också ett bra sätt att stöda barns ordinläring.

Förmågan att snabbt och korrekt återkalla ord från minnet kallas snabb benämning och har ett samband med utvecklingen av flyt i läsningen. Det handlar inte i första hand om storleken på ordförrådet utan snarare om förmågan att snabbt mobilisera ett ord. För att utveckla sin förmåga i snabb benämning drar barnet nytta av samma slags stöd i form av "minneskrokar", som vi också skapar för att barn ska komma ihåg och lära sig nya ord. Det innebär att vi ger mångsidiga exempel på hur man kan använda ett ord och hur det hänger ihop med andra ord.

ES

Expressivt språk – ES

Expressivt språk handlar om barnets förmåga att uttrycka sig. Den har ett samband med barnets ordförråd och snabb benämning. Expressivt språk förutspår inte direkt läs- och skrivinläringen, men det är viktigt med tanke på inläring och språkliga färdigheter över lag. I samtal och dialog där vi uttrycker våra tankar och vår förståelse av något skapas grogrund för lärande. Till expressivt språk hör dessutom att kunna uttrycka sina känslor, tankar och behov, vilket är betydelsefullt med tanke på barnets välbefinnande. Det är viktigt att känna att man blir hörd och att ens åsikter är värdefulla. Barnet behöver få tid och rum att utveckla sin förmåga att uttrycka sig och uppleva att hens bidrag till samtal är värdefulla.

Hej på dig FHille-kompis!

Jag har skuttat omkring här och funderat på detta med släkt och familj. En familj kan ju se ut på så många olika sätt. När man är kanin kan man ha väldigt många syskon och en hur stor familj och släkt som helst. Visste du att en kaninmamma kan få 4–10 ungar per gång?! Kaniner brukar sedan flytta till eget bo redan efter några veckor – och ni FHille-kompisar bor ju många år med era föräldrar, eller hur?

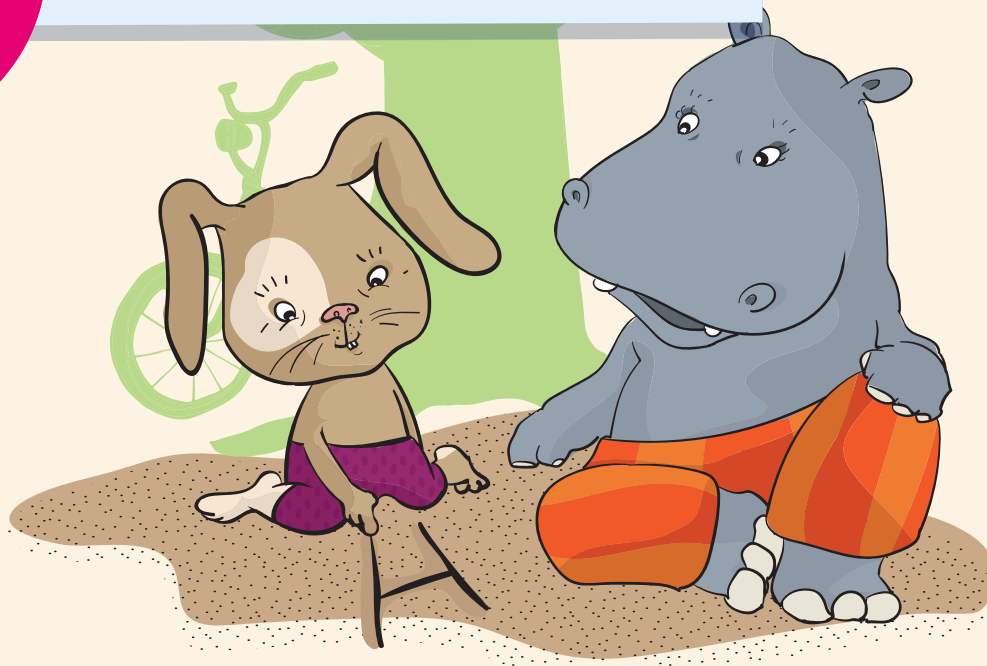
Ibland tycker jag nästan att Hipp och jag är en ganska passlig familj. För fastän vi inte bor tillsammans träffas vi och umgås nästan alla dagar. Vi har också många gemensamma vanor och traditioner som vi brukar hålla fast vid, och det känns mysigt! Vi är ett så bra lag Hipp och jag. Hipp är vänlig, uthållig och eftertänksam – jag är nyfiken, humoristisk och ivrig att lära mig. Tillsammans blir vi starka och modiga! Jag tror nog att var och en själv kan känna efter och avgöra hur den egna familjen ser ut.

Ånej, här filosoferar jag och skriver brev till dig FHille-kompis, och tänkte nästan glömma att det i dag är måndag! Hipp och jag brukar ju på måndagarna sätta oss ner under den stora eken och äta vår måndagslunch tillsammans. Nu hoppar jag i väg – och du FHille-kompis får bläddra vidare i häftet och se vad som kunde vara skoj för er att ta itu med, här finns mycket att läsa och leka och fundera vidare på.

Frågor till brevet:

- Hopp skriver om släktingar och syskon – har du tänkt på vad det handlar om? Berätta!
- Hur tänker du att din familj ser ut?
- Har du moster, bonusföräldrar, farbröder eller andra släktingar och viktiga barn och vuxna som du brukar träffa?
- Vilka vänner och husdjur hör också till din familj?
- Brukar du förresten också filosofera ibland, så där som Hopp? Hur går det till?

DET HÄR AVSNITTET HANDLAR OM HUR DEN
EGNA FAMILJEN OCH SLÄKTEN SER UT.

Text och böcker i det här avsnittet:

Hopps brev, Djurens ABC, en ska inte vara med! av Anna Ribbing & Mia Nilsson

eller *Ahmed Anka och Ödlan Örjan* av Carin Wirsén & Stina Wirsén eller *Dino ABC* av Sarah Sheppard.

Lästips

Allt om familjer
av Sara Jonasson

Pappa, jag och havet
av Lena Frölander-Ulf

*Sagan om den underbara familjen kanin
och monstret i skogen*
av Jonna Björnstjerna

Ni är inte min mamma
av Frank Furu & Linda Bondestam

Rörelsetips

Färgleken:

Ställ er på rad bakom en linje eller vid en husvägg. En av er är lekledare och ställer sig med ryggen till, några meter framför de andra. Ledaren säger hur många steg man får gå om man har en viss färg på kläderna. Ledaren kan också säga hurdana steg man ska ta, myrsteg, piruettsteg, banansteg (tå mot häl) eller elefantsteg. Den som först når fram till ledaren blir ledare nästa omgång.

Aktiviteter

- Vårt släktträd**
Ni samtalar utgående från frågorna till Hopps hälsning och fyller i ett släktträd.
Använd: brev från Hopp, bilagan med släktträdet och en penna.
- Bokstäver i familjen**
Ni tar reda på första bokstaven i era namn.
Använd: ABC-boken
- Fiskaren**
Ni skriver era namn på lappar, pysslar ett metaspö och leker en fiskelek.
Använd: kartong, gem, en magnet, snöre, en pinne, lim och en sax.
- Familjefoto**
Ni tittar på foton tillsammans.
Använd: foton på barnets familj.

VÅRT SLÄKTTRÄD

Läsförberedande:

HF

Hörförståelse

ES

Expressivt språk

Läs Hopps brev och fyll i släktträdet tillsammans.

Använd:

- Brev av Hopp.
- Bilagan med släktträdet.
- En penna.

Att göra:

- Läs Hopps brev.
- Samtala om er familj och släkt.
- Skriv in familjemedlemmarnas namn.

Gör så här:

- Läs Hopps brev och samtala utgående från frågorna.
- Fundera tillsammans på vad familj och släkt betyder.
- Låt barnet berätta och förklara. Lyssna noga och spinn vidare på barnets tankar.
- Ta fram bilagan med släktträdet och samtala om vad ett släktträd är.
- Läs vad det står på släktträdet och fyll i släktträdet tillsammans.
- Kanske marsvinet, gammelfaster eller någon annan också behöver finnas med? Då är det bara att rita in de rutor som saknas.
- Titta tillsammans på det färdiga släktträdet och prata och berätta om personerna.
- Häng upp släktträdet på väggen så att ni kan fortsätta samtalen senare.

Barnet lär sig:

- om sin familj och om sin bakgrund
- att känna sig delaktig i ett sammanhang
- att reflektera kring sina släktrelationer och begrepp för dem.

Om ni vill kan ni kan ni rita eller måla ett familjeporträtt som ni hänger på väggen.

BOKSTÄVER I FAMILJEN

BK

FM

Läsförberedande:
Bokstavskunskap
Fonologisk medvetenhet

Leta i ABC-boken efter de bokstäver som familjemedlemmarnas namn börjar på.

Använd:

- ABC-boken.

Att göra:

- Ta reda på vilken bokstav era familjemedlemmars namn börjar på.
- Leta efter bokstäverna i ABC-boken.

Gör så här:

- Ta fram boken och bläddra i den.
- Fundera tillsammans på vilken bokstav barnets namn börjar på.
- Låt barnet leta fram bokstaven i boken och hjälps åt om det behövs.
- Läs djurens namn högt och lyssna på den första bokstaven. Betona och förläng det första ljudet i ordet så att barnet urskiljer det bättre.
- Märker ni andra familjemedlemmar, djur, namn eller ord som börjar på samma bokstav?
- Fortsätt på samma sätt med de andra familjemedlemmarnas bokstäver.
 - Ni kan också prova på att lyssna på andra ljud/bokstäver än den första i era namn, t.ex. sista ljudet och ljud som hörs i mitten. Vokaler är lättare att börja med.
 - Fundera också på vad namnen skulle bli om ni lämnar bort första eller sista ljudet?

Barnet lär sig:

- att lyssna och koncentrera sig
- att urskilja språkljud och koppla bokstäver till dem
- vilka bokstäver och ljud familjemedlemmarnas namn börjar på.

Om ni vill kan ni ta fram papper och penna och skriva de olika namnen. Ni kan också prova på att lyssna eller skriva hur namnen skulle bli om ni bytte ut den första bokstaven/det första ljudet.

FISKAREN

BK

FM

Läsförberedande:
Bokstavskunskap
Fonologisk medvetenhet

Skriv namnlappar och fiska upp dem med hjälp av en magnet.

Använd:

- 1 magnet
- 1 snöre
- 1 träpinne
- Lim
- 10 gem
- Kartong
- 1 sax

Att göra:

- Skriv och klipp ut lappar med familjemedlemmarnas namn på.
- Pyssla ihop ett metspö.
- Lek en läs- och minneslek med namnlapparna.

Gör så här:

- Ta fram allt material och tillverka ett metspö av träpinnen: fäst magneten i ändan av snöret och knyt fast snöret i ändan av pinnen.
- Pyssla fiskarna: Rita och klipp tillsammans ut 5–10 fiskar. Fäst ett gem på varje fisk.
- Prova hur magneten fungerar genom att ”doppa” den mot gemet på fiskarna.
- Medan ni pysslar kan ni exempelvis samtala om
 - olika fiskar och vilka ni känner till
 - hur fiskens väg från havet till butiken/bordet ser ut
 - vilka fiskar ni själva har fångat eller köpt.
- När fiskarna och metspöet är färdiga, skriv era familjemedlemmars namn på fiskarna, ett namn per fisk.
- Om ni vill ha flera fiskar kan ni skriva namn på vänner och bekanta.
- Börja sedan leken genom att tillsammans läsa namnen på fiskarna och därefter lägga dem i en skål. Läs sakta ett bokstavsljud i taget.
- Fiska turvis en fisk och läs namnet som står på den. Låt barnet läsa och du hjälper vid behov.
- Ni kan variera leken genom att försöka gissa vems namn som kommer att stå på fisken – innan ni fiskar.
- Ni kan också breda ut fiskarna på bordet med textsidan neråt och memorera vilket namn som står under vilken fisk. Kolla om ni mindes rätt: säg först ett namn, fiska sedan en fisk och läs.
- Hitta tillsammans på flera variationer av leken!

Barnet lär sig:

- att använda finmotoriken på olika sätt
- om hur familjemedlemmarnas namn skrivs och ljudas
- att själv skapa ett spel.

Om ni vill kan ni pyssla olika fiskar och hitta på nya variationer av leken: fiskar med bilder på som den som fiskat ska beskriva för de andra utan att visa, fiskar med ord på som ni ska rimma till, fiskar med deltagarnas namn på där den vars namn står på fisken ska göra en uppgift enligt instruktion.

FAMILJEFOTO

Titta tillsammans på foton på familj och släkt och samtala om dem.

Använd:

- Foton på familjemedlemmar och släktingar.

Att göra:

- Berätta för varandra om familjemedlemmar och släkt med hjälp av fotografier.

Gör så här:

- Rota fram fotografier eller album med foton på familjemedlemmar och släktingar och titta på dem tillsammans.
- Ni kan samtala om bilderna utgående från följande frågor:
 - Vem är med på de olika foton?
 - Vad är det som händer på fotot?
 - Minns du dagen då fotot togs?
 - Vad hände före?
 - Vad hände efteråt?
 - Låt barnet komma till tals, lyssna aktivt och ställ följdfrågor som visar att du är intresserad av det barnet berättar.
 - Berätta också själv om egna minnen utgående från fotografierna.
- Titta också på foton med sådant som barnet inte varit med om eller inte kommer ihåg: bilder på gamla släktingar, hus och olika ställen samt bilder på barnet som bebis.
- Berätta och förklara om bilderna.

Barnet lär sig:

- om sin familj
- att minnas och att dela minnen
- att placera in sig i ett tidsperspektiv.

Om ni vill kan ni skapa egna bilderböcker. Skriv ut eller kopiera fotografierna. Klipp sedan ut och klistra dem i ett häfte eller på papper som ni stansar ihop. Barnet kan berätta om bilderna och du skriver ner det barnet berättar.

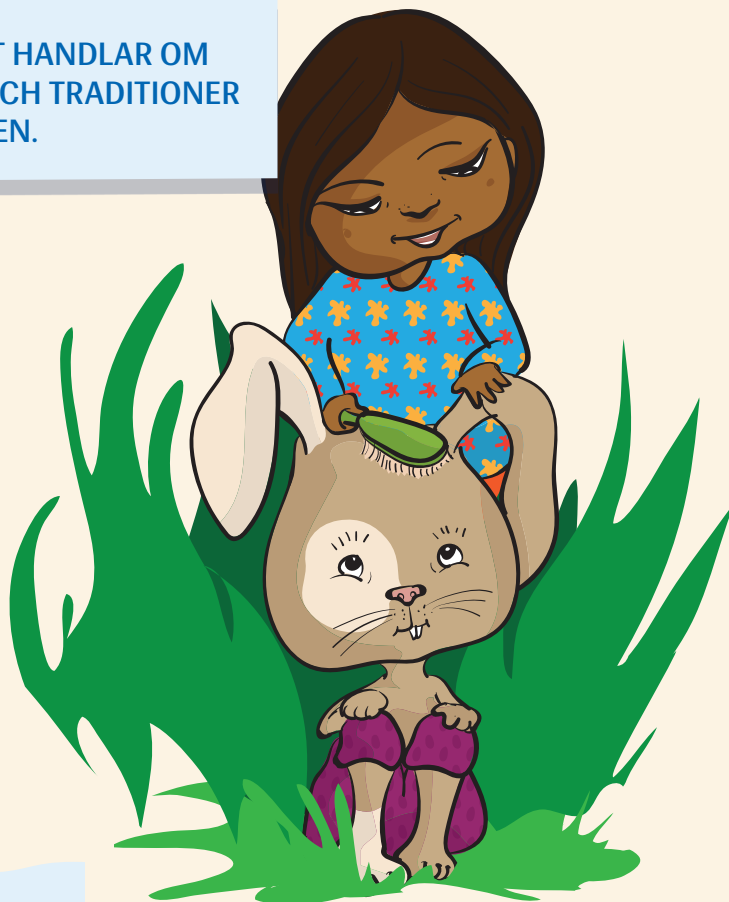
Avsnitt 2

DET HÄR AVSNITTET HANDLAR OM
STYRKOR, VANOR OCH TRADITIONER
I DEN EGNA FAMILJEN.

Böcker i det här avsnittet:

Råttan Bettan och masken Baudelaire
av Annika Sandelin & Karoliina Pertamo
eller *Här dansar herr Gurka*
av Lennart Hellsing & Poul Ströyer.

Lästips

Äppelkänslan av Lisen Adbåge

Min! av Klara Persson

Jamen Benny
av Barbro Lindgren & Olof Landström

Olle och Bolle är bröder
av Charlotta Lannebo & Ellen Ekman

Den långa, långa resan
av Ilon Wikland & Rose Lagercrantz

Rörelsetips

Tejpa en lång remsa målartejp på golvet och balansera turvis på olika sätt längs tejp: med utsträckta armar framlänges och baklänges, på tå och med höga knän. Prova på att hoppa och landa på tejp. Balansera framåt till mitten, ställ er på ett ben och räkna till fem. Byt fot, gör lika och gå sedan "linan" ut. Försök er på en kullerbytta längs tejp! Ute kan ni balansera längs ett streck i sanden eller sandlådkanten.

Aktiviteter

- Hur gör vi?**
Ni läser dikter och jämför dem med hur det brukar vara hemma.
Använd: dikt-boken, bilagan med veckoschemat och färgpennor.
- Styrkor i familjen**
Ni bläddrar bland styrkekorten och funderar på vilka styrkor ni har.
Använd: bilagan med ord på styrkor.
- Fritid och traditioner**
Ni samtalar om sådant som familjen brukar göra på fritiden.
Använd: en påse, (bilder på) olika föremål att plocka ur påsen och resonera kring.
- Önskemål och trolleri**
Ni leker att ni trollar fram er framtid.
Använd: en penna (till trollstav).

HUR GÖR VI?

Läsförberedande:

HF

Hörförståelse

ES

Expressivt språk

Läs dikter och resonera kring vanor och sysslor i familjen.

Frågor till boken:

- Hur brukar ni göra hemma på morgonen?
- Hurdana fester brukar ni ordna hemma? Hur gör ni då?
- Vad brukar du göra när du kommer hem efter dagen på förskolan?
Vad händer sedan?
- Vem brukar du leka med på kvällen/eftermiddagen? Vad brukar du leka?
- Hurdana vanor har ni före du går och lägger dig?
Brukar ni läsa, borsta tänderna, eller vad händer då?
- Vilka saker tycker du är roliga att göra? Vilka känns ibland jobbiga?

Använd:

- Diktboken.
- Bilagan med veckoschemat.
- Färgpennor.

Att göra:

- Bläddra i diktboken och läs dikter om släktingar och situationer i vardagen hemma.
- Samtala utgående från dikterna om era familjer och vanor hemma.
- Fyll tillsammans i veckoschemat.

Gör så här:

- Läs i diktböckerna och samtala utgående från frågorna.
- Boken *Råttan Bettan*: läs dikten Morgonstress på sidan 14. Läs också andra dikter om livet hemma.
- Boken *Här dansar Herr Gurka*: bläddra och läs olika dikter och leta reda på vilka olika släktingar som nämns i dem. Påminner någon av dikterna om hur ni brukar göra också hemma?
- Ta fram veckoschemat och bekanta er med det. Där finns rum att rita eller skriva in något för varje dag.
- Läs veckodagarna tillsammans och samtala om vardagar och veckoslut, lediga dagar och jobbdagar. Ni kan också repetera färger och tala om tidigare erfarenheter av schemat.
- Använd schemat på olika sätt, exempelvis:
 - fyll i det tillsammans en dag i taget
 - fyll i det i efterhand en vecka och resonera kring sådant som hänt, låt barnet själv minnas och berätta
 - fyll i på förhand sådant som ni redan vet att kommer att hända.
- Reflektera tillsammans över det ifyllda schemat – det synliggör er vardag och vad ni brukar göra i familjen.

Barnet lär sig:

- att relatera sina egna erfarenheter och egen kunskap till text
- att gestalta tiden och synliggöra familjens vardag och rutiner i ett schema
- att resonera kring skillnaden mellan vardag och veckoslut.

Om ni vill kan ni rita bekanta vardagliga stunder hemma, såsom tamburen på morgonen, matbordet och någon gemensam måltid, när ni leker eller läser tillsammans, när ni åker till förskolan på morgonen.

STYRKOR I FAMILJEN

Läsförberedande:

OF

Ordförråd

Samtala om styrkor i familjen.

Använd:

- Arket med ord på styrkor.

Att göra:

- Klipp ut textkorten och läs dem tillsammans.
- Välj ord som motsvarar era styrkor och resonera kring dem.

Gör så här:

- Läs och samtala om orden på textkorten medan ni klipper ut dem. Förklara att orden handlar om styrkor som vi alla har. Samtala också om vad styrkor innebär.
 - Låt barnet berätta vad hen tänker att styrkan betyder. Var lyhörd för barnets uppfattning. Utgå från den uppfattningen när ni funderar vidare ifall den tillräckligt motsvarar ordets innebörd.
 - Om styrkan ännu känns oklar, resonera och förklara. Ge vid behov exempel på gemensamma erfarenheter för att klargöra begreppen.
- Läs upp styrkorna en gång till och repetera dem medan ni breder ut korten framför er. Iakttä exempelvis begynnelsebokstaven tillsammans för att underlätta för barnet att minnas vad som står på vilket kort.
- Låt barnet sedan välja ett eller ett par kort som barnet tycker att beskriver hen. Uppmuntra och bekräfta. Berätta också för barnet varför du också tycker att det stämmer.
- Välj också själv kort med en styrka som passar in på dig och berätta varför du tänker så.
- Nu kan ni plocka upp också andra styrkekort som ni tycker att beskriver varandras styrkor, exempelvis så här:
 - "Här står nyfiken, den styrkan tycker jag att du har. För minns du hur ivrig du var på att utforska myrorna när vi var i skogen på tisdagen?"
- Till sist kan ni fundera på vilka styrkor era olika familjemedlemmar har. Uppmärksamma barnet på hur många olika styrkor det kan finnas i familjen.

Barnet lär sig:

- att se sig själv på ett positivt sätt
- att resonera, byta perspektiv och tänka på andra
- om vad styrkor innebär.

Om ni vill kan ni samtala om att det finns sysslor hemma som alla kan hjälpas åt att göra (tvätta kläder, diska, dammsuga, kratta löv, bära ved o.s.v.). Välj en och prova på att göra den. Vilka styrkor är bra att ha när man gör den? Märkte ni att det är roligt att göra sådant här tillsammans hemma?

FRITID OCH TRADITIONER

Läsförberedande:
Expressivt språk

ES

Samtala om fritid och traditioner i familjen utgående från föremål och leksaker.

Använd:

- En påse.
- (Bilder på) olika föremål att plocka ur påsen och resonera kring.

Att göra:

- Dra föremål eller bilder ur en påse.
- Relatera dem till familjens fritid och traditioner.

Gör så här:

- Innan ni börjar stoppar du ner (bildkort med) olika för barnet bekanta föremål och leksaker i en påse, det kan vara nästan vad som helst som hjälper barnet att associera till fritid och olika traditioner: ett ljus, en boll, en baddräkt, en pensel, ett rytminstrument, en serpentin, ett sugrör, en blomma, en pusselbit, en tomteluva, ett skosnöre, en leksaksbil eller -båt, ett spelkort o.s.v.
- Samtala om hur vardag och fest brukar se ut hemma, ex.
 - Hur brukar ni fira födelsedagar, namnsdagar eller andra personliga märkesdagar?
 - Vilka olika högtider brukar ni uppmärksamma? Hur gör ni då?
 - Hur och var brukar ni tillbringa semestrar?
 - Har ni hobbyer i familjen, vilka i så fall? Det kan vara söndagspromenader, att spela eller pyssla och läsa tillsammans.
 - Hurdana traditioner har ni hemma? Vad är mysigt och viktigt att få göra tillsammans hemma? Dricka sugrörssaft efter bastubadet, läsa godnattsaga, pussla, gå på svamputfärd på hösten, eller annat.
- Ta nu fram påsen och dra turvis ett föremål ur den. Berätta vad du kommer att tänka på för en fritidssyssla eller tradition i familjen. Håll på så länge det känns roligt!

Barnet lär sig:

- att återkalla minnen och märka rutiner i sin familj
- att synliggöra vanor och traditioner och berätta om dem
- att positiv samvaro och gemensamma erfarenheter känns tryggt och bra.

Om ni vill kan ni gå på utflykt. Skriv gemensamt en lista på det som ska med: något gott att mumsa på, något varmt att sitta på, en kikare – eller annat? Och vart ska ni gå? Låt barnet komma med förslag. Handla det som ännu saknas, tillred och packa matsäcken tillsammans. Sedan är det bara att ge sig av!

ÖNSKEMÅL OCH TROLLERI

ES

FM

Läsförberedande:

Expressivt språk

Fonologisk medvetenhet

Lek en trollerilek om framtiden.

Använd:

- En penna (till trollstav).

Att göra:

- Tänk och önska om framtiden.
- Lek att ni trollar fram önskemålen med en trollstav.

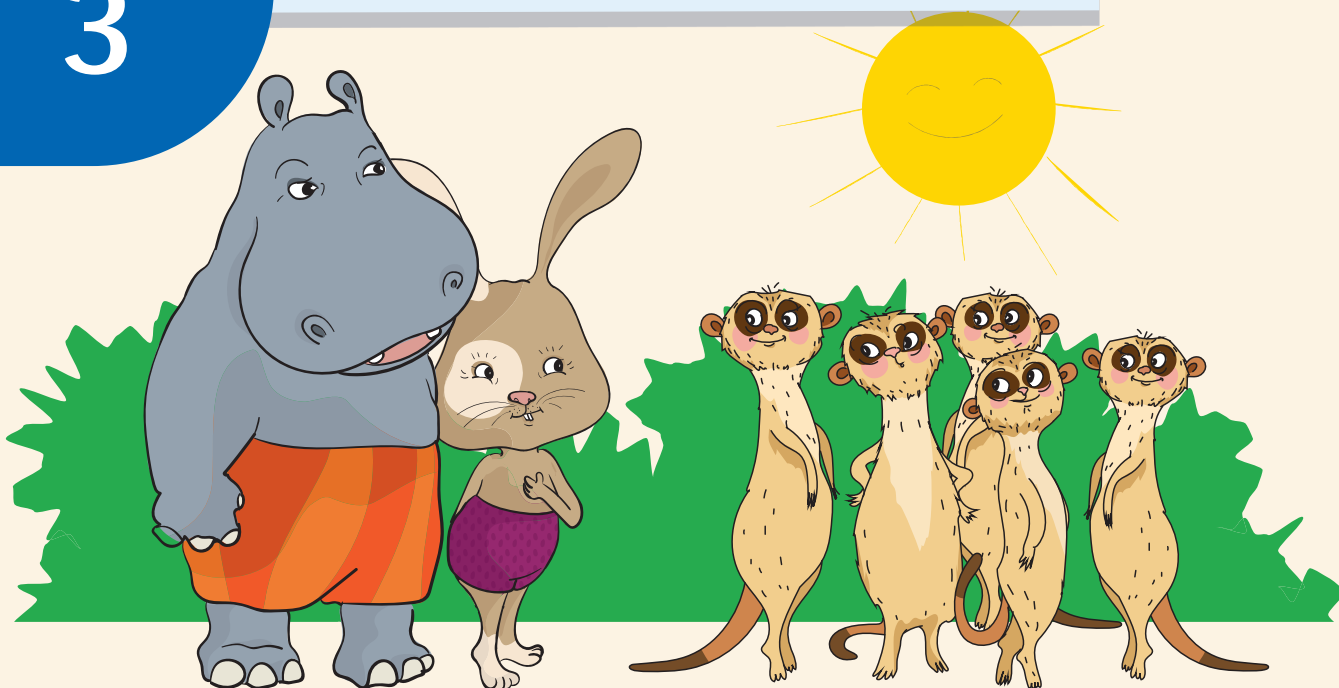
Gör så här:

- Berätta att ni nu ska trolla och se in i framtiden!
- Plocka fram en penna som ni på ett lekfullt sätt omvandlar till en trollstav – kanske ni kan rabbla ett rim medan ni gör magiska rörelser med pennan, eller dra upp den ur en förtrollad påse eller låda?
- Hitta på ett eget trolleririm. Ni kan rimma på ord som har att göra med vad som kommer att hända framöver, exempelvis orden trolla, titta, stor, sen, fantasi, hända.
- Fråga sedan barnet till exempel:
 - Hur ser din familj ut när du är vuxen? Berätta!
 - Hur och var bor du?
 - Har du djur? I så fall vilket eller vilka?
 - Vad jobbar du med?
 - Vad gör du på semestern?
 - Vad brukar du göra på fritiden?
 - Vad gör vi tillsammans i framtiden?
- Håll på så länge att alla som vill får både fråga och berätta.

Barnet lär sig:

- att föreställa sig och fantisera
- att dela med sig av sina tankar
- att tänka framåt och ta olika tidsperspektiv.

Om ni vill kan ni intervjua en mor- eller farförälder, eller annan äldre person om hens familj och hur livet tedde sig när hen var barn – hurdan familj och vilka traditioner, matvanor och fritidssysslor hade hen då?

Böcker i det här avsnittet:

Vesta-Linnéa i månskenet eller *Sov nu Vesta-Linnéa!* av Tove Appelgren & Salla Savolainen.

Lästips

Victor är silly av Daniel Sjölin

Mappa och barni av Erik Wennstam

Lill- Zlatan och morbror raring
av Pija Lindenbaum

I huset där jag bor av Lena Sjöberg

Rörelsetips

Gå ut på en promenad och prata om yrken: Rör er bland folk och affärer och fundera på vilka olika yrken ni känner till och vilka ni ser omkring er. Samtala om vad olika människor arbetar med och vad deras yrken kallas. Om ni vill kan ni ta med er papper och penna. Anteckna (rita och skriv) och räkna hur många olika slags yrken och arbeten ni hittar.

Aktiviteter

1. **Olika familjer**
Ni läser boken och pratar om Vesta-Linnéas och andras familjer.
Använd: boken *Vesta-Linnéa i månskenet* eller *Sov nu, Vesta-Linnéa!*
2. **Familjebygge**
Ni skapar med hjälp av ritade bilder familjer som ni känner.
Använd: sax samt bilagorna med familjemedlemmar och sången Imse Vimse spindel på många språk.
3. **Fantasifamilj**
Ni pysslar ihop en påhittad familj och fantiserar om familjens vardag.
Använd: tidskrifter eller reklamblad, sax, limstift och papper.
4. **Yrken och jobb i familjen**
Ni samtalar om vad föräldrar och andra familjemedlemmar jobbar med.
Använd: bilagan med släktträdet samt papper och penna.

OLIKA FAMILJER

Läsförberedande:
Hörförståelse

HF

Ta reda på hur Vesta-Linnéas familj ser ut och fundera över hur andra familjer ser ut.

Frågor till boken:

- Hur många personer är det i Vesta-Linnéas familj?
- Är Vesta-Linnéa lilla- eller storasyster?
- Hur många syskon har hon?
- Vad heter hennes syskon?
- Vilka är Vesta-Linnéas föräldrar?
- Finns det andra familjemedlemmar i Vesta-Linnéas familj? Vilka i så fall?
- Hur bor familjen?

Använd:

- Boken om Vesta-Linnéa.

Att göra:

- Läs boken och prata om Vesta-Linnéas familj och olika familjer.

Gör så här:

- Ta fram boken och sätt er ner tillsammans.
- Läs boken högt eller titta tillsammans på bilderna och samtala utifrån dem om vad boken handlar om. Låt barnet berätta och förklara.
- Fundera sedan tillsammans på hur Vesta-Linnéas familj ser ut och hur hon bor och lever. Använd frågorna till boken ovan.
- Undvik att samtalet börjar kännas som ett förhör. Om ni är osäkra på svaren kan ni tillsammans ta reda på dem genom att bläddra fram och tillbaka i boken. Ni kan också utnyttja bilderna och luska ut svar med hjälp av dem. Lyssna på barnets resonemang och slutsatser.
- Varva med frågor och funderingar om barnets familj och andra bekanta familjer.
- Avsluta samtalet med att konstatera hur olika familjer kan se ut.

Barnet lär sig:

- att familjer kan se ut på många olika sätt
- att andra familjer ser lika ut som den egna familjen
- att minnas och dra slutsatser utgående från en berättelse.

Om ni vill kan ni gå till biblioteket och låna flera böcker om Vesta-Linnéa, exempelvis *Vesta-Linnéa och monstermamman*, *Vesta-Linnéa och gosnosen* eller *Vesta-Linnéas svartaste tanke*. Fråga bibliotekspersonalen också om andra böcker om olika familjer.

FAMILJEBYGGE

Läsförberedande:

Expressivt språk

Ordförråd

ES

OF

Kombinera bilder på olika sätt och skapa för er bekanta familjer med dem.

Använd:

- Bilder på familjemedlemmar.
- Sax.
- Bilagan med sången Imse Vimse spindel på många språk.

Att göra:

- Klipp ut bilder på familjemedlemmar.
- Samtala om olika familjer och skapa dem med hjälp av bilderna.

Gör så här:

- Samtala om familjer som är bekanta för barnet. Tala också om att familjer kan se ut på olika sätt. Ta fasta på barnets erfarenheter och spinn vidare på dem.
- Ta fram bilderna och titta på dem tillsammans. Tala om och benämna familjemedlemmar: (lille-och store)bror, (lilla och stora)syster, moster, faster, farbror, morbror, morfar, mormor, farmor, farfar. Tala om vad barnet brukar kalla sina far- och morföräldrar. Vilka andra familjemedlemmar kan det finnas? Tvillingssyskon, gammelfastrar, faddrar, bonusföräldrar, småkusiner.
- Fundera på om där finns bilder som liknar för er bekanta personer. Vilka av personerna på bilderna kunde höra till samma familj?
- Klipp ut bilderna och kombinera dem på olika sätt. Kan ni med hjälp av bilderna bygga barnets egen familj och andra för er bekanta familjer?

Barnet lär sig:

- att familjer kan se ut på olika sätt
- begrepp för familjemedlemmar
- att diskutera familjerelationer.

Om ni vill kan ni uppmärksamma att det finns familjemedlemmar som talar olika språk och dialekter. Prova på att sjunga Imse vimse spindel på olika språk med hjälp av texterna på arket. Jämför orden på olika språk och "smaka på" språken tillsammans. Kan ni andra ord på olika språk? På hur många olika språk kan ni ett och samma ord?

FANTASIFAMILJ

Läsförberedande:

Expressivt språk

Ordförråd

ES

OF

Hitta på och pyssla ihop en familj och familjens vardag.

Använd:

- Tidskrifter eller reklamblad.
- Sax.
- Lim.
- Papper.

Att göra:

- Hitta på en familj och hur familjens vardag brukar se ut.
- Klipp ut bilder och skapa ett collage om familjen.

Gör så här:

- Ta fram tidningar, sax, papper och lim och berätta att ni ska hitta på en fantasifamilj och illustrera den genom att klippa, limma och rita.
- Välj om ni gör en gemensam bild eller var sin.
- Fundera tillsammans på exempelvis:
 - Vilka personer och andra (såsom husdjur) hör till familjen?
 - Hur bor familjen?
 - Vad gör de på morgnarna när de stiger upp?
 - Vad gör de på dagarna? Förskola, jobb, skola, hem?
 - Vad gör de när de kommer hem?
 - Vad äter de gärna? Hur kommer det sig?
 - Vad tycker de om att göra på fritiden?
- Leta fram och klipp ut allt detta, limma och rita det på pappret.
- Samtala medan ni skapar, ställ frågor och locka barnet att berätta. Benämna familjemedlemmarna och andra bilder som ni klipper ut.
- Häng upp bilden/bilderna på barnets ögonhöjd och fortsätt att resonera, berätta och samtala också senare.

Barnet lär sig:

- att fantisera och föreställa sig hur andra lever
- att utgå från sina erfarenheter och växla perspektiv
- hur talat språk omformas till skrivet språk.

Om ni vill kan du på ett enskilt papper skriva ner det barnet berättar om familjen. Skriv ordagrant det barnet berättar och läs upp det när ni är färdiga. Då kan barnet ännu komplettera och ändra. Häng upp berättelsen bredvid bilden och läs den för kompisar och andra hågade.

YRKEN OCH JOBB I FAMILJEN

Läsförberedande:

Fonologisk medvetenhet
Bokstavskunskap

Titta på släktträdet och samtala om yrken och arbete i familj och släkt.

Använd:

- Bilagan med släktträdet.
- Papper och penna.

Att göra:

- Titta på släktträdet tillsammans.
- Samtala om familjemedlemmarnas olika yrken och skriv och rita om dem.

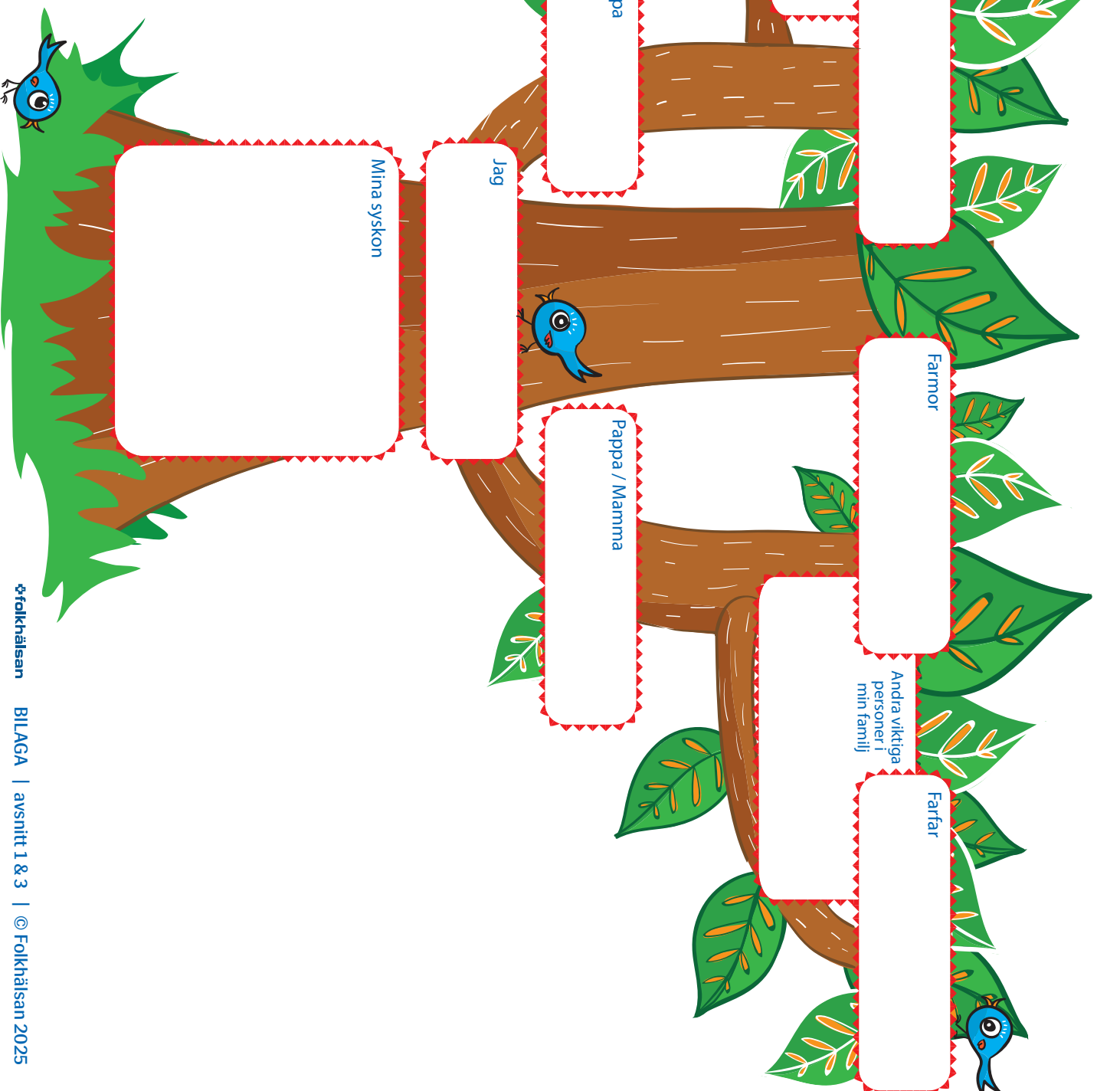
Gör så här:

- Ta fram släktträdet och läs på det tillsammans. Låt barnet försöka minnas namnen, med bokstäverna i namnen som ledtråd. Ljuda själv namnets bokstäver så att de hänger ihop och låt barnet säga vad det blir.
- Välj en familjemedlem från släktträdet. Samtala om vad hen gör. Vad brukar hen göra på dagarna? Vilket yrke eller jobb har hen? Benämnr yrket och samtala om vad hen jobbar med, hur hen gör på jobbet, vad som behövs på jobbet, var hen jobbar, och annat som intresserar barnet.
- Ta fram papper och penna, skriv familjemedlemmens namn på pappret och rita vad hen jobbar med.
- Gör på samma sätt med andra personer på släktträdet.
- Ni kan också samtala om och rita vilka sysslor barnet brukar göra hemma, hur barnets "jobb" på förskolan ser ut, eller det som hen vill jobba med som vuxen.
- Fundera till sist på hur många olika saken vuxna brukar jobba med, och hur många olika yrken det finns. Kommer ni på ännu flera?

Barnet lär sig:

- om olika arbeten och yrken
- att resonera om vad jobb innebär
- att tänka och föreställa sig hur familjemedlemmarnas liv ser ut utanför hemmet.

Om ni vill kan ni pröva på att föreställa er och röra på er enligt olika yrken: spela som en musiker, göra piruetter som en dansare, hoppa längd som en idrottare, sota skorstenen, skriva på dator, måla, snoka runt som en detektiv. Och hur gör bonden, läraren, sjukskötaren, busschauffören och rymdforskaren?! Ordna sedan pantomim med yrken och jobb som tema.

måndag	
--------	--

tisdag	
--------	--

onsdag	
--------	--

torsdag	
---------	--

fredag	
--------	--

lördag	
--------	--

söndag	
--------	--

Påhittig	Nyfiken
Ivrig	Modig
Uthållig	Ärlig
Vänlig	Rättvis
Lugn	Beslutsam
Varmhjärtad	Humoristisk

Svenska

Imse Vimse spindel klättrar upp för trä'n
Ned faller regnet spolar spindeln bort
Upp stiger solen torkar bort allt regn
Imse Vimse spindel klättrar upp igen

Finska

Hämä-hämähäkki kiipes langalle.
Tuli sade rankka, hämähäkin vei.
Aurinko armas kuivas satehen,
Hämä-hämähäkki kiipes uudelleen

Norska

Lille Petter Edderkopp, han klatret på min hatt.
Så begynte det å regne og Petter ned han datt.
Så kom solen og skinte på min hatt.
Da ble det liv i Petterkopp som klatret på min hatt.

Danska

Lille Peter Edderkop, kravlede op ad muren
Så kom regnen og skyllede Peter ned
Så kom solen og tørrede Peters krop
Lille Peter edderkop kravlede atter op

Isländska

Kalli litli kónguló klifraði upp á vegg
þá kom rigning og Kalli litli féll.
Svo kom sólin og þerraði hans kropp,
og Kalli litli kónguló klifraði upp á topp

Engelska

Itsy Bitsy spider climbed the waterspout
down came the rain and washed the spider out
up came the sun and dried up the rain
Itsy Bitsy spider climbed the spout again

Tyska

 (text Frida Göran)

Imsi Wimsi Spindlein klettert den faden hinauf
Regen kommt nieder schwemmt das Spindlein fort
Auf steigt die Sonne wischt den Regen weg
Imsi Wimsi Spindlein klettert schon wieder hinauf

Japanska

 (text Yoshiko Komoto-Tufvesson)

Yota yota Kumusan ioto o noboru
Ame ga futte Nagasareta
Ohisama detekite ame kawaki
Yota yota Kumusan mata noboru

”Ryska”

 (text Olle Widestrand)

Imski Vimski Spinski klampo dasko doll
Dropp rusko renski Spinski njet so joll
Varmitj da solski regnski torroj soll
Imski Vimski Spinski klampo dasko doll

Holländska

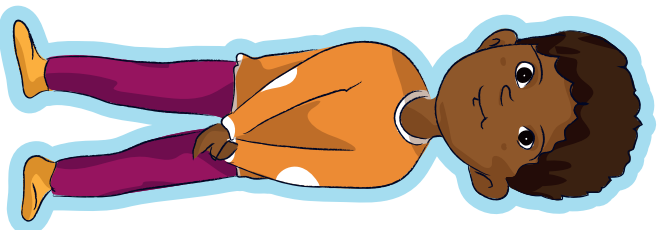
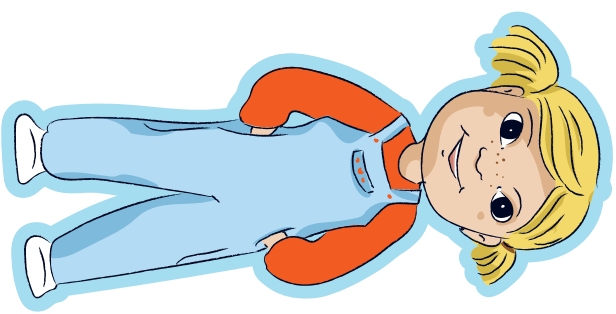
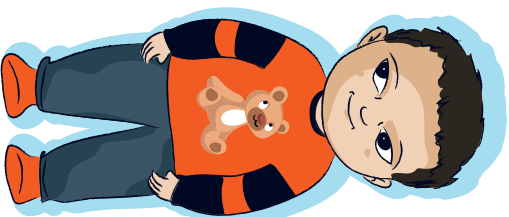
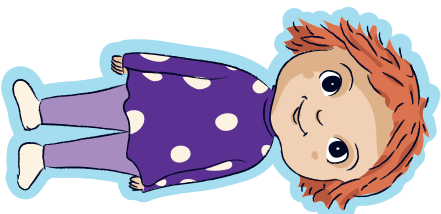
Hanse panse kevertje, Die klom eens op een hek
Neer viel de regen Die spoelde alles weg
Op kwam de zon Die maakte alles droog
Hanse panse kevertje Die klom toen weer omhoog

– för en god skolstart

✦folkhälsan

BILAGA | avsnitt 3 | © Folkhälsan 2025

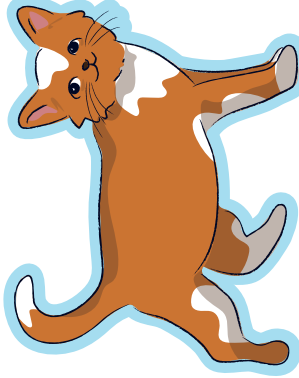
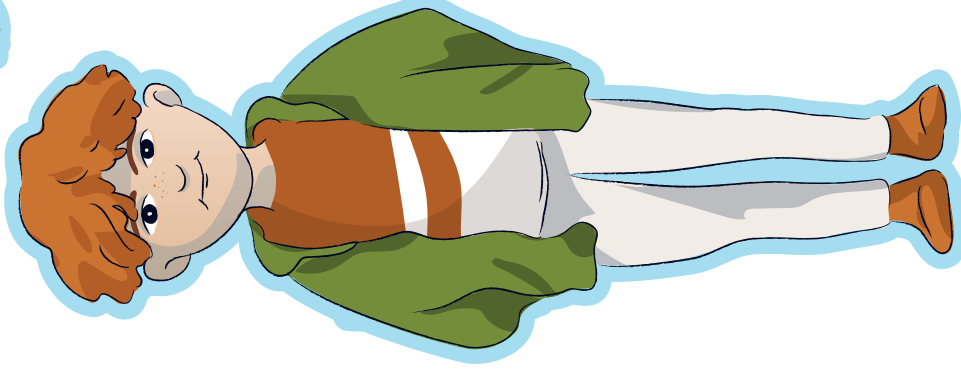
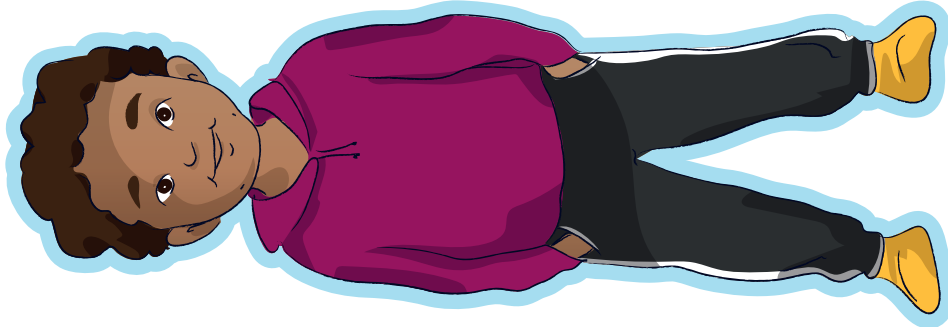
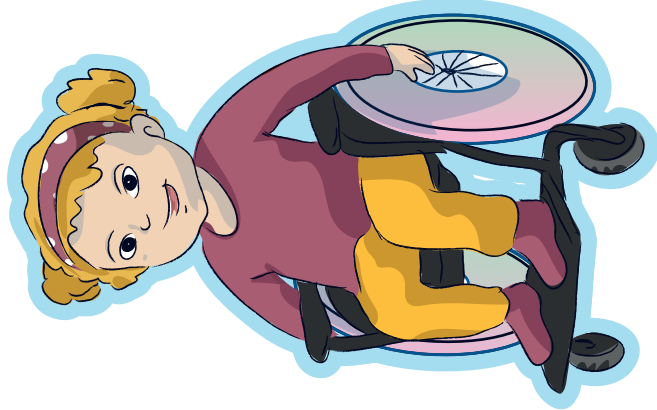

Avsnitt

3

tema

Jag och
min familj

FHille

– för en god skolstart

Avsnitt

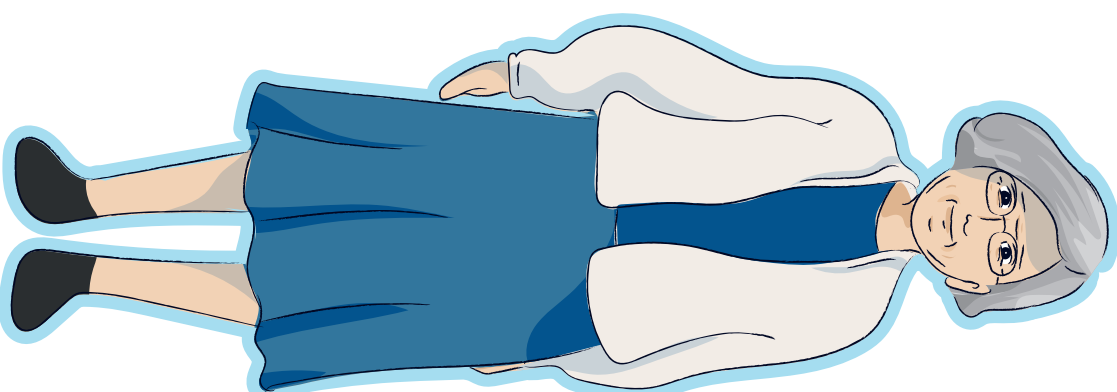
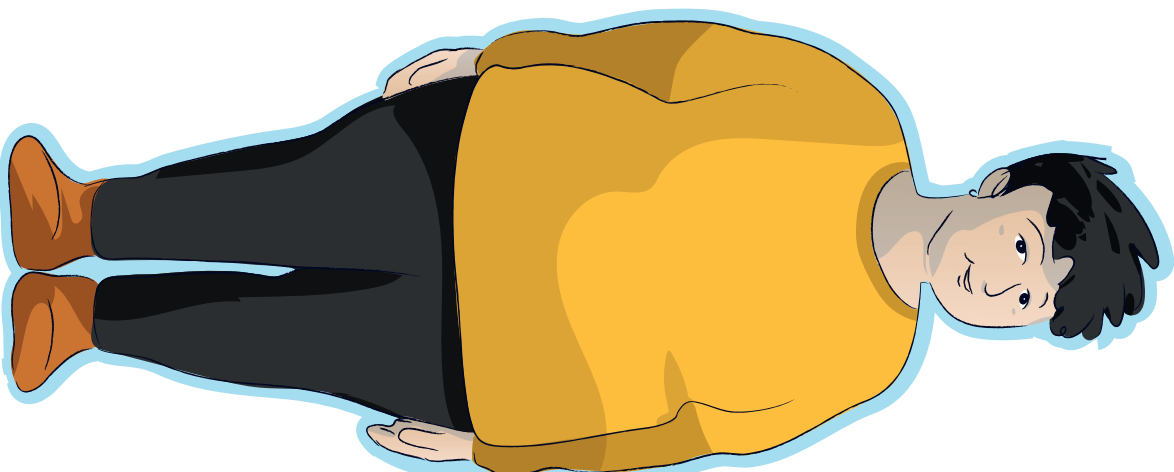
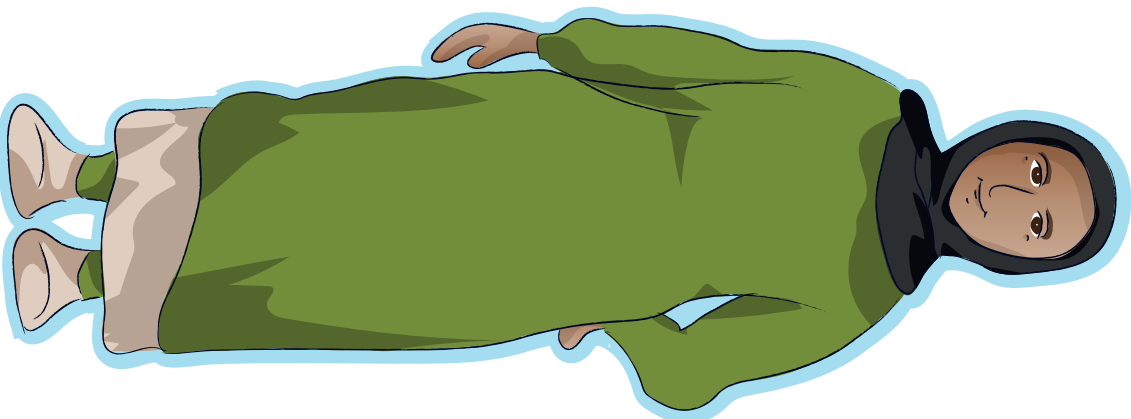
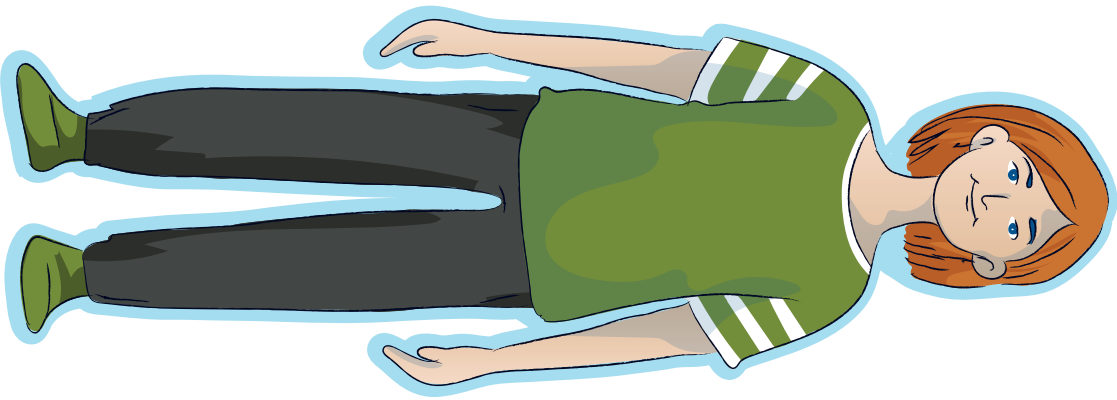
3

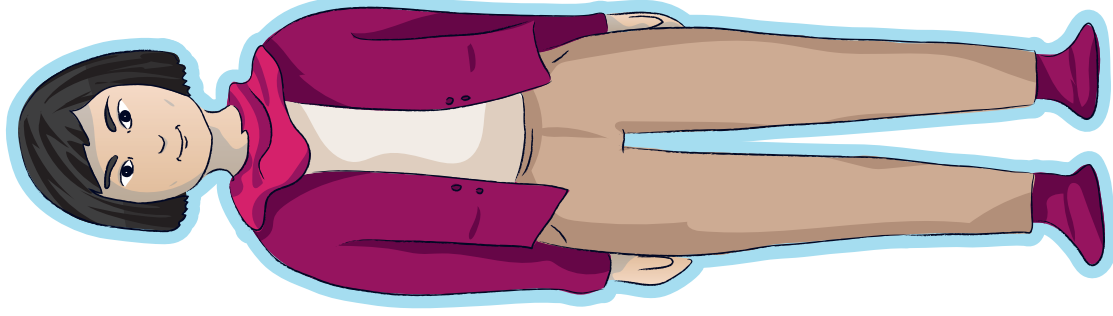
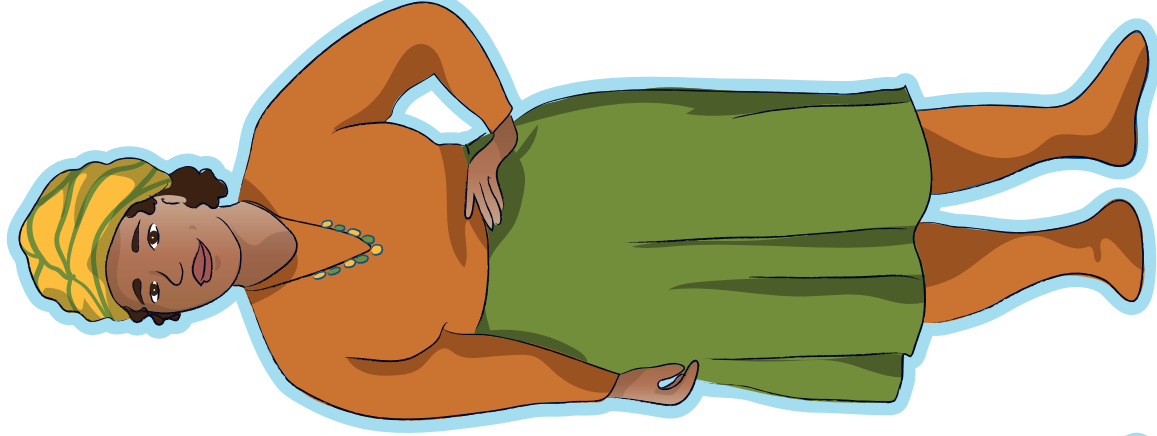
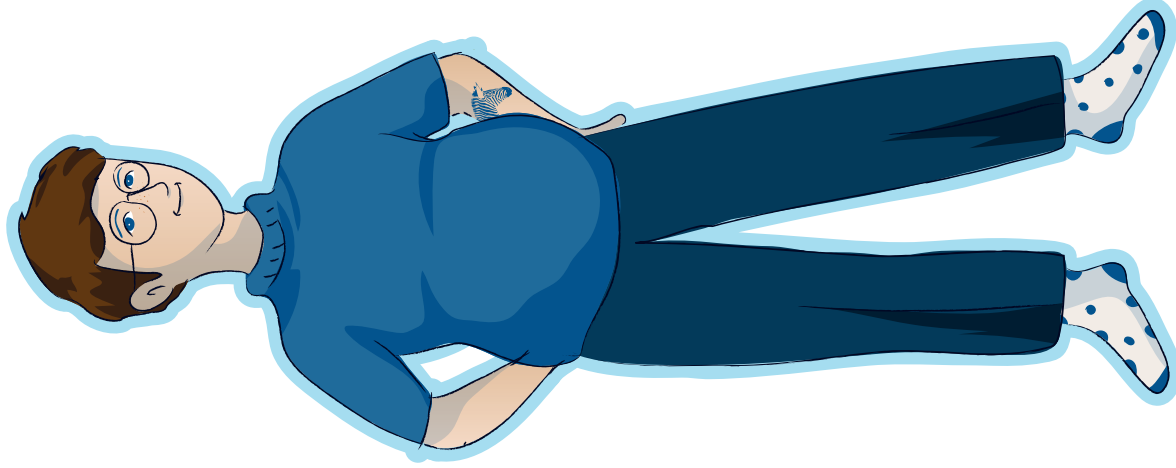
tema

Jag och min familj

Folkhälсан

BILAGA | avsnitt 3 | © Folkhälсан 2025

FHille

– för en god skolstart

Avsnitt

3

tema

Jag och min familj

Folkhälsan

BILAGA | avsnitt 3 | © Folkhälsan 2025

